

Taalkunde?!

Jessica Disseldorp
St. Oelbertgymnasium, Oosterhout
di@oelbert.nl

Vanaf 2007 mogen scholen taalkunde toetsen als examenonderdeel. Veel scholen besluiten dit echter niet te doen, omdat het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) te vol zit om een vakonderdeel taalkunde aan te bieden. Mijn interesse heeft tijdens mijn opleiding erg bij taalkunde gelegen. Ik vind taalkunde een meerwaarde vormen voor het onderwijs in Nederlands. Ik ben daarom op zoek gegaan naar een manier om taalkunde aan te bieden die weinig tot geen extra tijd kost, zodat het PTA niet overbelast wordt. Taalkunde aanbieden via de taalvaardigheden, die toch geoefend moeten worden, leek mij een goede oplossing. Ik ben daarom bij dit onderzoek uitgegaan van de volgende onderzoeksvraag: welke vaardigheid is het meest effectief om taalkunde aan te bieden? Ik heb tijdens dit onderzoek gekeken naar schrijfvaardigheid en mondelinge vaardigheid.

Ik begin dit onderzoek met een theoretische onderbouwing van het vakonderdeel taalkunde. Ik geef daarbij aan hoe het vakonderdeel taalkunde ontstaan is, hoe het opgenomen werd in het onderwijs en daaruit ook weer verdwenen is. Ik bekijk de verschillende visies die er zijn op het onderwijs in taalkunde en de argumenten voor en tegen onderwijs in taalkunde. Tenslotte bespreek ik het probleem dat op dit moment actueel is: de invoering van een vakonderdeel taalkunde.

In hoofdstuk 3 bekijk ik een aantal methodes die gebruikt worden in de tweede fase. In deze methodes bekijk ik de manier waarop schrijfvaardigheid en mondelinge taalvaardigheid worden aangeboden. Specifiek heb ik me daarbij gericht op de uiteenzetting, de beschouwing en het betoog in de schriftelijke en mondelinge vorm, omdat ik deze ook tijdens mijn onderzoek gebruik.

In hoofdstuk 4 beschrijf ik de onderzoeksopzet. Ik heb gebruik gemaakt van drie onderzoeksgroepen: een groep schrijfvaardigheid, een groep mondelinge vaardigheid en een controlegroep. De totale onderzoeksgroep van dit onderzoek bestond uit negen leerlingen die op vrijwillige basis meededen. De leerlingen hebben kennis gemaakt met drie taalkundige onderwerpen: standaardtaal en dialecten, mannen- en vrouwen-taal en taalverandering.

Mijn onderzoek begon met een nulmeting. Deze heb ik bij alle leerlingen afgenomen om hun beginniveau van taalkundige kennis vast te stellen. Daarna hebben de leerlingen een tekst geschreven of een voordracht gehouden over één van de drie onderwerpen. Eén week na de opdracht maakten de leerlingen een kennistoets. Deze was bedoeld om het kennisniveau van de leerlingen opnieuw te toetsen. Vijf weken later maakten de leerlingen nog een kennistoets. Deze toets was bedoeld om te bepalen hoeveel van de opgedane kennis de leerlingen hadden opgenomen in hun langetermijngeheugen.

Uiteindelijk kom ik tot de conclusie dat het aanbieden van taalkunde met behulp van mondelinge vaardigheden het meeste rendement oplevert. Daarnaast ben ik via het afnemen van een enquête te weten gekomen dat de leerlingen ook veel plezier aan het onderzoek hebben beleefd. Zij vonden het interessant om op deze manier met Nederlands bezig te zijn.

In het laatste hoofdstuk van mijn onderzoek evalueer ik het onderzoek zelf en doe ik aanbevelingen voor verder onderzoek op dit gebied.

Ronde 6

Face-to-face en online peer-response in het schrijfonderwijs

Sara Tieben
Sint Nicolaaslyceum, Amsterdam
stieben@nicolaas.nl

Leerlingen vinden het vaak lastig om een eerste versie van een tekst te evalueren en zo hun schrijfvaardigheid te ontwikkelen en een goede definitieve versie te creëren. Ze zijn lang niet altijd in staat om kritisch naar hun eigen tekst te kijken en om op die manier de onduidelijkheden en onjuistheden op te sporen. Medeleerlingen kunnen hierbij helpen. Deze manier van helpen wordt peerresponse genoemd. Een ander kijkt met een frisse, open blik naar de tekst en kan de schrijver op onduidelijkheden en onjuistheden wijzen.

In mijn presentatie zal ik verslag doen van mijn Masterscriptie, waarin ik onderzoek heb gedaan naar face-to-face en online peerresponse in het schrijfonderwijs in groep 7 en 8 van de basisschool. Daarnaast zal ik in de presentatie aandacht besteden aan het werken met peerresponse in het schrijfonderwijs dat ik op de middelbare school verzorg.